

12.11.24

ממצאי סקר "חרבות ברזל": נובמבר 2024

מוון דיטש, עידית שפרן-גיטלמן, רבקה מלר, ענת שפירא, אביר גיטלין

מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל, המכון למחקרי ביטחון לאומי עורך סקרי דעת קהל עתיים¹ המבקשים לבחון את עמדות הציבור בסוגיות הביטחון הלאומי שעל הפרק ובהקשרי החוסן הלאומי ואמון הציבור.

להלן עיקרי הממצאים:

אמון במוסדות ובאישים

- **נמשכת היציבות בשיעור המדווחים על אמון גבוה בצה"ל** בהשוואה לחודש קודם (74 אחוזים במדגם הישראלי המייצג, 85 אחוזים בקרב הציבור היהודי ו-32 אחוזים בקרב הציבור הערבי). בנוסף, **ניכרת יציבות גם במידת האמון כלפי הרמטכ"ל** (50 אחוזים במדגם הישראלי המייצג, 57 אחוזים בקרב הציבור היהודי ו-22 אחוזים בקרב הציבור הערבי) ו**כלפי דיווחי דובר צה"ל** (64 אחוזים במדגם הישראלי המייצג, 75 אחוזים בקרב הציבור היהודי ו-22 אחוזים בקרב הציבור הערבי). אלו זוכים לרמות האמון הגבוהות ביותר מבין המוסדות והאישים שנבדקו.
- **ניכרת עליה באמון הציבור במשטרת ישראל** בהשוואה למדידה האחרונה בחודש אוגוסט. כך, אחוז הישראליים אשר הביעו אמון במידה רבה ודי רבה במשטרה עלה מ-29 אחוזים ל-36 אחוזים, בקרב הציבור היהודי נרשמה עליה מ-32 ל-41 אחוזים ואילו בקרב הציבור הערבי נרשמה יציבות – 18 אחוזים בחודש אוגוסט לעומת 16 אחוזים בחודש נובמבר. ראוי לציין כי רק רבע מהציבור הישראלי מביעים אמון גבוה בשר לביטחון לאומי ובמפק"ל המשטרה (24 ו-25 אחוזים בהתאמה), כאשר 61.5 אחוזים מהציבור הישראלי מאמין כי קבלת ההחלטות במשטרת ישראל מושפעת במידה רבה או רבה מאד משיקולים פוליטיים של השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר. פערים ניכרים נצפו בקרב הציבור היהודי והערבי כאשר נשאלו האם יתקשרו למוקד 100 במקרה של איום (93 אחוזים לעומת 65.5 אחוזים בהתאמה).
- **נצפתה יציבות במידת האמון בממשלת ישראל בהשוואה לחודש קודם, כאשר זו זוכה למידת האמון הנמוכה ביותר בקרב המוסדות שנבדקו** (21 אחוזים במדגם הכולל, 25 אחוזים בקרב הציבור היהודי ו-9 אחוזים בקרב הציבור הערבי). מידת האמון בראש הממשלה, בנימין נתניהו, נותרה יציבה אף היא (28 אחוזים במדגם הכולל, 34 אחוזים בקרב הציבור היהודי ו-7 אחוזים בלבד בקרב הציבור הערבי). פער משמעותי נצפה בין מידת האמון כלפי שר הביטחון היוצא, יואב גלנט, ובין שר הביטחון הנכנס, ישראל כ"ץ (47 ו-20 אחוזים בהתאמה). למעשה, מעל ל-40 אחוזים מהציבור הישראלי מאמין כי החלפת שר הביטחון תפגע בהישגי המלחמה ובסיכויים להחזרת החטופים.

מלחמת חרבות ברזל: תפיסת ההישג

¹ סקר חרבות ברזל לחודש נובמבר נערך בין התאריכים 07-11.11.24 בהובלת המרכז לאיסוף וניתוח נתונים במכון למחקרי ביטחון לאומי. עבודת השדה בוצעה על ידי "iPanel" במהלכה רואיינו באינטרנט 800 איש ואישה בשפה העברית ו-200 בשפה הערבית, המהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה הישראלית הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם 3.5% ± ברמת ביטחון של 95%.

- **רוב הציבור הישראלי (63 אחוזים) מביע שביעות רצון במידת רבה או רבה מאד מההישגים המבצעיים בלבנון (בהשוואה ל-59 אחוזים בסקר אוקטובר).** עם זאת, 80 אחוזים מהציבור הישראלי סבור כי המציאות הביטחונית כיום איננה מאפשרת את חזרת רוב התושבים ליישובי הצפון. ניכר כי הציבור הישראלי חלוק בשאלת זפוס הפעולה הרצוי בלבנון, כאשר 42 אחוזים מסכימים כי על ישראל להשלים את הפעילות הקרקעית באופן ממוקד ולחתור להסכם שיעמוד בדרישות הביטחון של ישראל, לעומת 37 אחוזים המסכימים כי יש להרחיב את הפעילות הקרקעית עד שחיזבאללה יתפרק מנשקו.
- **רוב הציבור הישראלי (67 אחוזים) בטוח או חושב כי צה"ל ינצח במלחמה בעזה.** נתון זה נותר יציב לעומת חודש קודם, אך ראוי לציין כי ניכרת מגמת ירידה בקרב הציבור היהודי בהשוואה לתחילת המלחמה וכי קיים פער משמעותי בתפיסת הניצחון בין הציבור היהודי (76 אחוזים) לבין הציבור הערבי בישראל (35.5 אחוזים). בנוסף, 54 אחוזים מהציבור הישראלי מאמין כי מטרות הלחימה בעזה יושגו במלואן או במידה די רבה (62 אחוזים בקרב הציבור היהודי ו-22.5 אחוזים בקרב הציבור הערבי).

חוק הגיוס ומוטיבציה לשירות צבאי

- **63 אחוזים מהציבור הישראלי ו-67.5 אחוזים מהציבור היהודי סבורים כי במידה ויעבור חוק שיפטור את מרבית הציבור החרדי משירות בצה"ל, הרי הוא יפגע במוטיבציה לשירותי קרבי.** נתונים אלה משקפים עליה מ-56 אחוזים ומ-58 אחוזים בהתאמה לעומת חודש ספטמבר.
- בשאלה מקדימה שנשאלה בקרב הציבור היהודי בלבד עולה כי במידה והיה לנשאלים בן או בת לקראת גיוס צה"ל, 29 אחוזים היו מעודדים אותה להתגייס לשירות קרבי, 30 אחוזים היו מעודדים להתגייס אך לא לשירות קרבי, 13 אחוזים לא היו מעודדים להתגייס לצה"ל כלל ואילו 19 אחוזים השיבו כי לא היו מתערכים. 9 אחוזים השיבו "לא יודע". מדובר בשיעור יציב לעומת מדידות קודמות אשר נערכו בין החודשים יוני עד אוגוסט 2024.
- שאלה מקדימה נוספת בחנה את המוטיבציה לגיוס מילואים. 50.5 אחוזים מהציבור היהודי העידו כי יעודדו בן משפחה, שכבר שירת בשירות מילואים קרבי כלוחם במהלך המלחמה, להתייצב לצו מילואים נוסף. 24.5 אחוזים סברו ההפך ואילו 25 אחוזים השיבו "לא יודע".
- ראוי לציין כי על אף חוק הגיוס המסתמן, רוב גדול בציבור היהודי (83 אחוזים) מסכים עם המשפט כי צה"ל הוא צבא העם, אולם ניכרת ירידה קלה בהשוואה למדידה האחרונה שנערכה בשנת 2020 (88 אחוזים).

עתיד הדמוקרטיה הישראלית

- **רוב הציבור הישראלי מאמין כי הדמוקרטיה הישראלית בסכנה (61 אחוזים בקרב המדגם הכללי, 56 אחוזים בקרב הציבור היהודי ו-82.5 אחוזים בקרב הציבור הערבי).** מדובר בעליה חדה בהשוואה למדידה שנערכה בשנת 2018.

חוסנה של החברה הישראלית

- **37.5 אחוזים מהציבור הישראלי סבור כי תחושת הסולידריות בחברה הישראלית פחתה או פחתה מאד.** מנגד, 29.5 אחוזים סברו כי הסולידריות התחזקה או התחזקה מאד ואילו 17 אחוזים סבורים כי אין שינוי בתחושת הסולידריות. מדובר בירידה חדה בתחושת הסולידריות בחברה הישראלית (היהודית והערבית), הן בהשוואה לחודש קודם והן בהשוואה לנתונים אשר התקבלו בתחילת מלחמת חרבות ברזל.

- רוב הציבור הישראלי (64 אחוזים) מעיד כי הוא מוטרד במידה רבה מאוד ודי רבה ממצבה החברתי של ישראל ביום שאחרי המלחמה.
- עם זאת, רוב הציבור הישראלי (59 אחוזים) מביע אופטימיות ביחס ליכולתה של החברה הישראלית להתאושש מהמשבר ולצמוח לעומת כשליש מהציבור (33 אחוזים) אשר הביע פסימיות.
- כרבע מהציבור מעיד על מידת תחושת ביטחון גבוהה או גבוהה מאד, 40.5 אחוזים מעידים על תחושת ביטחון בינונית ואילו 31.5 אחוזים מעידים על תחושת ביטחון נמוכה או נמוכה מאד. פערים משמעותיים נצפו בין הציבור היהודי והציבור הערבי, כאשר האחרון מעיד על תחושת ביטחון נמוכה ביותר.
- לרבע מהציבור ישנן מחשבות לעזוב את הארץ, לעומת 65 אחוזים אשר סוברים ההפך.

הזירה הבינלאומית

- 64 אחוזים מהציבור הישראלי סבור במידה רבה או רבה מאוד כי נשיא ארה"ב הנבחר, דונלד טראמפ, יפעל לטובת האינטרסים הביטחוניים של ישראל.
- אשר לדיווחים התקשורתיים לפיהם רוסיה הביעה נכונות לסייע ביישום הפסקת אש בצפון – 77 אחוזים מהציבור הישראלי לא סומך על רוסיה שתשמור על האינטרסים הביטחוניים של ישראל בהסכם זה.
- 74.5 אחוזים מהציבור הישראלי לא סומך על סין כגורם מתווך במסגרת מו"מ עתידי בין ישראל והפלסטינים.